

NEURČITÁ ZÁJMENA

ZÁJMENA S VÝZNAMEM „NĚKDO, NĚCO“

Aliquis

Nesklonná část *ali-* + skloňované *-qui(s)*:

- substantivní: *aliquis (aliquī)*, *aliquid* „někdo, něco“
- adjektivní: *aliquī (aliquis)*, *aliqua*, *aliquod* „nějaký, -á, -é; některý, -á, -é“

Substantivní

nom.	ali-quis / ali-quī	ali-quid
gen.	ali-cuius	ali-cuius reī
dat.	ali-cui	ali-cui reī
ak.	ali-quem	ali-quid
abl.	ali-quō	ali-quā re

Adjektivní

	m.	f.	n.
sg. nom.	ali-quī / ali-quis	ali-qua	ali-quod
gen.		ali-cuius	
dat.		ali-cui	
ak.	ali-quem	ali-quam	ali-quod
abl.	ali-quō	ali-quā	ali-quō
pl. nom.	ali-quī	ali-quaē	ali-qua
gen.	ali-quōrum	ali-quārum	ali-quōrum
dat.		ali-qui-bus	
ak.	ali-quōs	ali-quās	ali-qua
abl.		ali-qui-bus	

Obvykle se nepoužívá po spojkách *sī*, *nisi*, *nē*, *num* „zda, cožpak“, *quō* „čím“, *quantō* „čím více“, po nichž většinou následuje zájmeno *quis*.

Quis

- substantivní: *quis (quī)*, *quid* „někdo, něco“
- adjektivní: *quī (quis)*, *qua (quae)*, *quod* „nějaký, -á, -é; některý, -á, -é“

Skloňování stejné jako u *aliquis*. Používá se zejména po spojkách *sī*, *nisi*, *nē*, *num* „zda, cožpak“, *quō* „čím“, *quantō* „čím více“, *cum* apod.

Překlad *quis* po spojce *nē*:

<i>nē quis</i>	aby nikdo
<i>nē quid</i>	aby nic
<i>nē quī (mōtus)</i>	aby žádný (pohyb) ne...
<i>nē qua (fēmina)</i>	aby žádná (žena) ne...
<i>nē quod (perīculum)</i>	aby žádné nebezpečí ne...

Quīdam

Skloňované *quī-* + nesklonné *-dam*:

- substantivní: *quīdam*, *quiddam* „kdosi, cosi“
- adjektivní: *quīdam*, *quaedam*, *quoddam* „kterýsi, jakýsi; kterási, jakási; kterási, jakési“

Substantivní

nom.	quī-dam	quid-dam
gen.	cuius-dam	cuius-dam reī
dat.	cui-dam	cui-dam reī
ak.	quen-dam	quid-dam
abl.	quō-dam	quā-dam rē

Adjektivní

	m.	f.	n.
sg. nom.	quī-dam	quae-dam	quod-dam
gen.		cuius-dam	
dat.		cui-dam	
ak.	quen-dam	quan-dam	quod-dam
abl.	quō-dam	quā-dam	quō-dam
pl. nom.	quī-dam	quae-dam	quae-dam
gen.	quōrun-dam	quārun-dam	quōrun-dam
dat.		quibus-dam	
ak.	quōs-dam	quās-dam	quae-dam
abl.		quibus-dam	

Quisquam

Skloňované *quis-* + nesklonné *-quam*. Adjektivní podoba je nahrazována zájmenným adjektivem **ūllus** (tzv. zájmenné adjektivum).

- substantivní: *quisquam*, *quidquam* (*quicquam*) „někdo, něco“
- adjektivní: *ūllus*, *ūlla*, *ūllum* „nějaký, -á, -é; některý, -á, -é“

Substantivní

nom.	quis-quam	quid-quam / quic-quam
gen.	cuius-quam	ūll-īus reī
dat.	cui-quam	ūll-ī reī
ak.	quem-quam	quid-quam / quic-quam
abl.	quō-quam	ūll-ā rē

Adjektivní

	m.	f.	n.
sg. nom.	ūllus	ūlla	ūllum
gen.		ūll-īus	
dat.		ūll-ī	
ak.	ūll-um	ūll-am	ūll-um
abl.	ūll-ō	ūll-ā	ūll-ō
pl. nom.	ūll-ī	ūll-ae	ūll-a
gen.	ūll-ōrum	ūll-ārum	ūll-ōrum
dat.		ūll-īs	
ak.	ūll-ōs	ūll-ās	ūll-a
abl.		ūll-īs	

V záporných větách (po záporce, záporném zájmenu apod.) a ve větách tzv. záporného smyslu (např. ve větách, které vyjadřují protest, údiv apod.). Překlad podle smyslu věty, v záporných větách překlad „nikdo, nic, žádný“ apod.

ZÁJMENA S VÝZNAMEM „KDOKOLIV, COKOLIV“

Quīvīs

Skloňované *quī-* a nesklonné *-vīs*:

- substantivní: *quīvīs, quīdvīs* „kdokoliv, cokoliv“
- adjektivní: *quīvīs, quaevīs, quodvīs* „kterýkoli, jakýkoli; kterákoli, jakákoli; kterékoli, jakékoli“

Quīlibet

Skloňované *quī-* a nesklonné *-libet*:

- substantivní: *quīlibet, quīdlibet* „lecko, lecco“
- adjektivní: *quīlibet, quaelibet, quodlibet* „leckterý, -á, -é; lecjaký, -á, -é“

Zájmena *quīvīs* i *quīlibet* se skloňují podle téhož principu. První část se skloňuje jako tázací zájmeno. Ke tvarům zájmena se připojuje *-vīs* a *-libet*.

ZÁJMENA S VÝZNAMEM „KAŽDÝ“

Quisque

Zájmeno *quis-* a nesklonné *-que*:

- substantivní: *quisque, quidque* „každý, každé“
- adjektivní: *quisque, quaeque, quodque* „každý, -á, -é“

Obvykle se spojuje:

- se zájmeny zvratnými, přivlastňovacími, tázacími nebo vztažnými,
- s adverbii tázacími nebo vztažnými,
- se superlativem,
- s číslovkou *ūnus* a číslovkami řadovými.

Ūnusquisque

Vzniklo spojením *ūnus* a *quisque*:

- substantivní: *ūnusquisque, ūnumquidque* „(jeden) každý, (jedno) každé“
- adjektivní: *ūnusquisque, ūnaquaeque, ūnumquodque* „(jeden) každý, (jedna) každá, (jedno) každé“

Skloňují se obě části zájmena, tj. číslovka *ūnus* i zájmeno *quisque*, např. *ūnīus-cuiusque, ūnī-cuique* atd. Obvykle pouze v singuláru.

PŘÍMÉ OTÁZKY

- otázky doplňovací: nelze na ně odpovědět ano/ne
- otázky zjišťovací: lze na ně odpovědět ano/ne
- otázky rozlučovací: nabízí se volba ze dvou nebo více možností

OTÁZKY DOPLŇOVACÍ

Nelze odpovědět ano – ne.

quis? „kdo“ *quid?* „co?, proč?“

quī, quae, quod? „jaký, který?“

ubi? „kde?“

unde? „odkud?“

quō? „kam?“

quā? „kudy?“

quandō? „kdy?“

cūr? „proč?“

quīn? „proč ne?“

Quis fuit? Quid fuit? Quid tacēs? „Kdo to byl?“ „Co to bylo?“ „Proč mlčíš?“

Quī orātor id dīxit? „Který řečník to řekl?“

Quae fēmina vēnit? „Která žena přišla?“

Quod animal vidēs? „Jaké zvíře vidíš?“

Ubi fuistī? „Kde jsi byl?“

Unde vēnistī? „Odkud jsi přišel?“

Quō profectus est? „Kam odešel?“

Quā iter fēcit? „Kudy šel?“

Quandō id fēcit? „Kdy to udělal?“

Cūr vēnistī? „Proč jsi přišel?“

Quīn tacēs? „Proč nemlčíš?“ (tj. „Nemohl bys být zticha?“; „Buď zticha!“)

OTÁZKY ZJIŠŤOVACÍ

Lze odpovědět ano – ne.

- **-ne:** Příklonka, připojuje se za slovo.
Skutečné otázky, obvykle se nepřekládá.
- **nōnne** Cožpak ne?
Řečnické otázky s předpokládanou kladnou odpovědí.
- **num** Cožpak?
Řečnické otázky s předpokládanou zápornou odpovědí.

Accēpistīne litterās meās?

Dostal jsi můj dopis? (ANO/NE)

Nōnne puerōs adiuvāmus?

Cožpak nepomáháme dětem? Nepomáháme snad dětem? (ANO)

Num hominēs immortālēs sunt?

Cožpak jsou lidé nesmrtelní? Jsou snad lidé nesmrtelní? (NE)

České „ano“:

ita tak, ano

sīc tak, ano

certē zajisté, ano

sānē ovšem

České „ne“:

nōn ne

nōn ita tak ne, ne

minimē nejméně, ne

OTÁZKY ROZLUČOVACÍ

Výběr jedné z více možností.

- **utrum ... an** nebo

- *-ne ... an* nebo
- *... an* nebo

Utrum vērum an falsum est? Je to pravda nebo lež?
Vērumne an falsum est? Je to pravda nebo lež?
Vērum an falsum est? Je to pravda nebo lež?

An nōn, méně často *necne* „nebo ne“.

Vērumne est an nōn? Je to pravda nebo ne?

ZPŮSOBY V PŘÍMÝCH OTÁZKÁCH

Indikativ i konjunktiv podle významu věty.

Konjunktiv rozvažovací (deliberativní)

Vyjádření úvahy, co je vhodné udělat (v češtině „mít“ s infinitivem).

1. **konjunktiv přezentu** pro rozvažování o přítomnosti
Quid faciam? Co mám (teď) dělat?
2. **konjunktiv imperfekta** pro rozvažování o minulosti
Quid facerem? Co jsem měl (tehdy) dělat?

Negace deliberativního konjunktivu přezentu i imperfekta: zápornka *nōn*.